

2. Данилишин В.І., Стефанків О.М., Ціжма О.А. Транспортний податок: зарубіжний досвід та Українські реалії / Глобальні та національні проблеми економіки, електронне наукове фахове видання Миколаївського національного Університету імені В.О.Сухомлинського. – 2015. – № 3. – С. 702–705.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13; 13–14; 15–16.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Боднарук Ю. В.

Пунченко Анастасія Яківна

студентка 2 курсу факультету підготовки слідчих ІКЮ
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕЛЕКТРОННІ ЗАСОБИ ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ

15 грудня набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», основною метою якого є нормативне врегулювання процесуальних механізмів ефективної реалізації права на справедливий суд в Україні. Однією з новацій Закону є запровадження нового виду доказів – електронного доказу [3].

В умовах використання сучасних інформаційних технологій та джерел інформації потреба такого нормативного врегулювання існувала вже досить значний період часу. На практиці виникає велика кількість проблемних питань та нюансів щодо можливості використання в якості доказів інформації з Інтернету або інформації, оформленої на електронних носіях.

Відповідно до ст. 99 Кодексу адміністративного судочинства, електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема електронні документи (текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші дані в електронній формі.

Під мультимедійними маються на увазі повідомлення з мультимедійним змістом, такі як зображення, звук тощо, що пересилаються між мобільними пристроями, а не тільки з текстовим наповненням, як у випадку з SMS. Метадані характеризують або пояснюють певну інформацію. Для прикладу такою інформацією можуть бути дані про автора, заголовок, дату, індекс, предмет і ключові слова, опис, тип ресурсу,

формат, джерело, мова, сфера користування, структура таблиць або зведених даних, штрих-код тощо. Такі дані можуть зберігатися на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах тощо), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі, в тому числі, і в мережі Інтернет.

Вперше юридичне закріплення електронного документа як форми документа, було здійснено в Цивільному кодексі України від 16 січня 2003 року, Законах України «Про електронні документи і електронний документообіг» від 22 травня 2003 року та «Про електронний цифровий підпис» від 22 травня 2003 року. Саме ці закони створили реальну правову базу для подальшого поширення електронної форми документів у різних сферах суспільного життя, в тому числі в судочинстві.

Під час створення Кодексу адміністративного судочинства та в його подальших редакціях було закладено підвалини для повноцінного використання електронних документів в адміністративному судочинстві. Так, у Кодексі адміністративного судочинства України передбачена можливість здійснення судового виклику чи судового повідомлення електронною поштою, а зазначення електронної адреси сторін є елементом загальних вимог до позовної заяви тощо [1].

Електронні докази потрібно подавати в оригіналі або в електронній копії, засвідченій електронним цифровим підписом, порівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис». Учасники справи мають право подавати електронні докази в паперових копіях, посвідчених в порядку, передбаченому законом. Паперова копія електронного доказу не вважається письмовим доказом. Законом може бути передбачено інший порядок засвідчення електронної копії електронного документу.

Однак, залишається певна суперечність: ст. 7 Закону «Про електронні документи та електронний документообіг» та ч. 2 ст. 99 Кодексу адміністративного судочинства встановлюють, що електронна копія та копія електронного документа на папері засвідчуються в порядку, передбаченому законом, але відповідний акт досі не ухвалено. Тож під час судового розгляду справ, в яких підлягає доказуванню інформація з Інтернету або на електронних носіях, виникає багато питань щодо її належного засвідчення та використання у судових справах. Участь у цьому могли б брати нотаріуси. Але відповідно до Закону України «Про нотаріат» та Порядку вчинення нотаріальних дій, нотаріуси вправі засвідчувати лише копії письмових документів. Можливість засвідчення електронних копій та інформації з Інтернету нотаріусами законодавством прямо не передбачена та у більшості випадків вони у здійсненні їх посвідчення відмовляють [2].

Також суди наділяються повноваженнями за заявою учасника справи чи з власної ініціативи оглянути веб-сайт (сторінку), інші

місця збереження даних в мережі Інтернет з метою встановлення та фіксування їх змісту. Фальшивість електронного доказу, що потягла ухвалення незаконного судового рішення, може бути підставою для його перегляду за нововиявленими обставинами.

Список використаних джерел

1. Кодекс адміністративного судочинства України / прийнятий Верховною Радою України 06.07.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – Ст. 391.
2. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.
3. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 15.12.2017 // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 48. – Ст. 436.

Ключові слова: електронні докази, державне регулювання.
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Лавренова О. І.

Чернов Олександр Віталійович

студент 4 курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРЕЦЕДЕНТНЕ ЗНАЧЕННЯ РІШЕНЬ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

В умовах сучасних глобалізаційних процесів у нашій державі відбувається переосмислення багатьох правових категорій, які в історичному процесі мають сталі значення. Одним із таких правових перетворень є переосмислення значення прецеденту як джерела права в правових системах країн романо-германської правової сім'ї, доктрина яких донедавна заперечувала саму можливість існування правових норм в іншій формі окрім нормативно-правового акту.

Але в умовах динамічного розвитку права та євроінтеграційних процесів все частіше піддаються критиці наукові роботи радянських вчених, через панування в їх працях нормативізму, відповідно до якого юриспруденція тлумачила систему джерел права як систему нормативно-правових актів, заперечуючи судову правотворчість [1, ст. 76]. Проте розглядаючи осучаснене розуміння місця судової практики серед інших джерел права можемо констатувати, що відбуваються зміни у праворозумінні: на зміну нормативізму приходять різноманітні правові школи та концепції; зникає